



**بەش : باخچەى مندا لان**

**كۆلىژ : پەروەردەى بنەرەتى**

**زانكۆى : سەلاحەددىن - ھەولير**

**بابەت : جياوازى تاكايەتى**

**كۆرسى : يەكەم**

**قۇناغ : سىيەم**

**ناوى مامۇستا : م.ى. خىلان أبوبكر محمود**

**سالى خویندن : ۲۰۲۴ / ۲۰۲۳**

## پەرتووکی کۆرس Course Book

جیاوازی تاکایەتی	۱. ناوی کۆرس
م.ی.خیلان ابوبکر محمود	۲. ناوی مامۆستای بەرپرس
باخچەیی منداڵان	۳. بەش / کۆلیژ
ئیمیل: <a href="mailto:khelan.mahmood@su.edu.krd">khelan.mahmood@su.edu.krd</a>	۴. پەیوەندی
۳ کاتژمێر لە هەفتەیکدا	۵. یەكەیی خویندن (بە ساعات) لە هەفتەیک
6 کاتژمێر لە هەفتەیکدا	۶. ژمارە کارکردن
	۷. کۆدی کۆرس
بە دەستی هێنانی برۆنامەیی بە کالۆریۆس لە بەشی زانستی گشتی / کۆلیژی پەروردەیی بنەرەتی / زانکۆی سەلاحەددین سالی ۲۰۰۹ ، لە هەولێر ، لە سالی ۲۰۱۵ برۆنامەیی ماستەرم بە دەستی هینا لە کۆلیژی پەروردەیی بنەرەتی لە (ریگاگانی وانە ووتنەوێ زانستی گشتی ، ئیستا وەکو وانبێژ وانە دەئیمەوه.	۸. پرۆفایلی مامۆستا
جیاوازی تاکایەتی، توانای ئەقڵی ، کەسایەتی ، بەها ، هەستەوەرەکان ، پێوانە و هەئسەنگاندن ، تاقیکردنەوه ، میزاج، هەئچوون ، پەیوەندی ، پێوەری دەروونی .	۹. وشە سەرەکییەکان
<p>۱۰. ناوەرۆکی گشتی کۆرس:</p> <p>هۆکاری خویندنی ئەم بابەتە دەگەرێتەوه بۆ گرنگی و بایەخدانی تاک و مرۆف ، بەئکو بلێین جا لەهەر ئاستیەک و هەر قۆناغیکی ژياندا بێت بەتایبەت لەبۆاری دەروونزانی ، چونکە لەرێگەیی ئەمەوه ئیمە رۆدەچین بەنیۆ باسکردن لەجیاوازی رەفتارەکان و توانا ئەقڵیەکان ، هەرودها رۆلیان لەگرنگیدان دروستکردنی کۆمەلگایەکی جیاواز، لەهەمانکاتدا پانتاییەکی باش داگیردەکات ، ئەمیش لەرێگەیی پراکتیزەکردنی ئەم تیۆرانە لەبۆاری پەروردە بەشیوەیەکی گشتی و قۆناغی باخچەیی منداڵان</p>	

بەتايىبەتى.

لەلایەكى تر ئاشناكردنى قوتابيانە بەلكۆلىنەوہ لەكەسايەتى و پىكھاتەى كەسايەتى تاكەكان كەئایا لایەنى ھەلۆونى تاكەكان و لایەنى سۆزداریان جیاوازیكەى بەج شىوازیكە ھەرودھا ئایا جیاوازی مەیل و ھەز و ئارەزووی تاكەكان تا چ راددەپەكە.

قوتابى لەرپوویەكى تر دەتوانى سوود لەم بابەتە وەربرگرت لەزانینی جیاوازی لەپیانى دەروونى و ئەقلى تاكەكان ، ھەرودھا جیاوازیكردنى تاك و گروپەكان لەپیانە و ھەئسەنگاندن تەننەت لەتاقىكردنەوہكاندا ئەمەش سوودی دەپیت لەداھاتووی كاتى بىەویت ھەر لىكۆلىنەوہپەك ئەنجامدەدات. بىگومان لىكۆلىنەوہش كۆمەللىك داتا دەدات بەدەستەوہ ئەمەش پىویستی بەخویندنى ئامارە لیردا دەتوانین جیاوازی نیوان كەس و گروپەكان دیار و دەستنىشان بكەین لەرپەگەى چەند پىوہرپەكەوہ.

ئەمانە و چەندین بابەتى تر لەكرۆكى بابەتى ساىكۆلۆژىای جیاوازی تاكەكەسى دەخویندرىن تاوہكو قوتابى بتوانیت دواى تەواوكردنى قۇناغى زانكۆیى و بەكەلك وەرگرتن لەم بابەتە و ئەم سالى خویندەدا كەسىكى كارای نیو كۆمەلگا بىت و لەھەر شوینىكى پەيوەندىدار بەپیشە و پسپۆرپەكەى ھەلى كارى بۆ رەخسا ئامادەپى تىادا ھەبىت بۆ خزمەتكردن.

#### ۱۱. نامانجەكانى كۆرس

بەو پىپەى كەپاشەرۆژى قوتابيانى بەشى باخچەى مندالانى كۆلىژى پەرودەدى بنەرەتى پىشەپان مامۇستاپەتە لەباخچەكانى مندالان ، بۆپە ئەم كۆرسبوكە یاخود ئەو بابەتە چەند ئامانجىك لەخۆدەگریت تاوہكو قوتابيان بتوانن سوودی لى وەربرگرن بەشىوہپەكى پراكتىكى لەداھاتووی خویناندا. يەككى لەمانە ئاشناكردنى قوتابيانە بەباسكردن و خستنەرپووی جیاوازی تاكەكەسى و مێژووی سەرھەلدان و دروستبوونى ئەم جیاوازیە ، ھەرودھا شارەزابوونى قوتابيانە لەفاكتەر یاخود بلىین ھۆكارى دروستبوونى جیاوازی تاكەكەسى كە بۆماوہ و ژینگە دەگریتەوہ ، گرنگتر لەمە پراكتیزەكردنەپانە لەقۇناغى باخچەى مندالان.

شارەزاكردنى قوتابيانە لەخستنەرپووی پىوانى ئەقلى و پىوانى دەروونى لەجیاوازی تاكدا ، لەھەمانكاتدا ئاشناكردنەپانە بەھەئسەنگاندن و پىوانە و پرۆگرام.

لەلایەكى تر ئاشناكردنى قوتابيانە بەجیاوازی تاكەكەسى لەرپووی پىكھاتەى جەستەدا ھەرودھا لەرپووی توانا ئەقلىەكانى و زىرەكیان ھەرودھا تىشك خستنەسەر جیاوازی تاكەكەسى تاكەكان لەرپووی كەسايەتەپەوہ.

لەكۆتايىشدا نامازەكردن و شارەزاكردنى قوتابيان بەدىاركردنى جیاوازی تاكى لەئامارى

<p>پەرۆردەیییدا.</p>
<p>۱۲. نەركەكانى قوتابى</p> <p>نەركەكانى قوتابى لەم كورس بوكە دا لە چەندىن خال بە دى دەكرىت كە ئەوانىش برىتىن لە :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• قوتابى خوى نامادە دەكات بو لىپرسىنەوى رۆژانە لە بابەتى كورس بوكەكە.</li> <li>• قوتابىيان بە شىوہەيكى گشتى ھەماھەنگ دەبن لە فېربون دا (تەلم تەاونى) كە تىايدا بەرپرسىيان لە گروپى فېربونيان.</li> <li>• قوتابى خوى نامادە دەكات بۆ كویزى رۆژانە.</li> </ul> <p>قوتابى راپۆرت نامادە دەكات لە بابەتى كورس بوكەكە.</p>
<p>۱۳. رىگەى وانە ووتنەوہ</p> <p>بە مەبەستى ووتنەوہى كورس بوكەكە چەندىن رىگا و شىواز بە كار دىنم بو فېركردنى قوتابى وەك :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• رىگەى وانە ووتنەوہ (طريقة المحاضرة).</li> <li>• رىگەى گفوتگو (طريقة المناقشة).</li> <li>• رىگەى فېركردنى ھاوپەش</li> <li>• رىگەى (العصف الذھنى).</li> </ul> <p>بو ووتنەوہى كورس بوكەكە چەندىن نامرازى فېركردن بە كار دەھىنم وەك :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• فلىمى پەرۆردەيى فېركارى بو بابەتى كورس بوكەكە.</li> <li>• بەكارھىنانى داتا شو بو نىشاندانى نەو پاورپوینتەنى تايبەتە بە بابەتى كورس بوكەكە.</li> </ul> <p>بەكارھىنانى وايد بورد بو نوسىنى خالە گرنەگان.</p>
<p>۱۴ . سىستەمى ھەلسەنگاندن</p> <p>ھەلسەنگاندنى قوتابىيان دەكەم بە مەبەستى زانىنى ناستى فېربونيان وە گىشەكانى فېربونيان نەمەش لە رىگەى تاقىكردنەوہى مانگانە وە تاقىكردنەوہى كوتابى وەرز وە نمرەى كوتابى ( ۱۰۰ ) نمرەكان بەم شىوہەيە دابەش دەكرىت:</p> <p>تاقىكردنەوہى يەكەم ( ۲۰ ) نمرە لە كوى گشتى .</p> <p>تاقىكردنەوہى دووہم ( ۲۰ ) نمرە لە كوى گشتى .</p> <p>تاقىكردنەوہى كوتابى وەرزى خويندن ( ۶۰ ) نمرە لە كوى گشتى.</p>
<p>۱۵ دەرنەجامەكانى فېربون</p> <p>بەو مەرجەى كەتۆى قوتابى نامادەبىت ھەبىت لەوانەكان ، چالاكىت ئەنجام دابىت و بەشدارىت لەگفتوگۆكانى نىو پۆل كوردبىت ، بەدواداچوونت كوردبىت بەدواى زانىارىەكان، ئەوا بەدلتىايىەوہ لەچەند لايەنىكەوہ دەبىت بەكەسىكى پىگەبىشتوو ، چونكە تۆ لەرپگەى بابەتەكانەوہ ئاشناپەتت لەگەل كۆمەلئى چەمك و وشە لا دروست دەبىت سەبارەت بەسايكۆلۆژىاي جىاوازى تاكەكەسى و تەواوى بابەتەكانىت ، بەمەش ناستى زانىارى و مەعريفىت گەشەى بەخۆوہ دەبىنئىت. بەمەرجىك خويندنەوہت بۆ بابەتەكان ھەبىت. لەلايەكى تر تۆ كاتى لەدوارۆژ كۆلئىر تەواو دەكەيت لەرپگەى ئەو زانىارىانەى كەوہرت گرتوون ، دەتوانىت كەسايەتەكى باش بۆ خۆت بنىات بنىت و ھەستى باوەر بەخۆبوون لات دروست بىت ، ھەروەھا بتوانىت لەرپگەى ئەو زانستەى</p>

<p>كەلات ھەيە بەبى ترس و شەرم و دلەراوگى پراكتيزەي پيشەى خۆت بکەيت لەداھاتوودا. لەھەمانکاتدا ئەم بابەتە فيزی ناسینی رەفتاری تاکەکانی نیو کۆمەلگات دەکات و یارمەتیدەرت دەبیت لەسەر مامەلەکردن لەگەڵ تاکە جیاوازدەکان لەرووی ئەقل و رەفتار و رینیشاندەرت دەبیت بۆ گونجان و تیگەشتن لەدەورووبەر و ژینگەکەت. لەکۆتاییشدا دواى تەواوکردنی ئەو بابەتە تۆی قوتابی ھەگبە و نازناوی پيشەکەت زانیاریەکی نوێ یاخود بلاین کۆمەلای زانیاری دەخریتە سەر ، بەمەش دەرفەتییکی زیاترت بۆ دەرەخسینیت لەبەدەستھێنانی ھەلی کار لەپسپۆریەکەى خۆت لەداھاتوو کەباخچەکانی منداڵانە و سەرکەوتووش بیت تیايدا..</p>	
<p>١٦. لیستی سەرچاوە :</p> <p>• سەرچاوە بەزمانی عەرەبی:</p> <p>١. یوسف، سلیمان عبدالواحد، ( ٢٠١١ )، الفروق الفردية في العمليات العقلية المعرفية ، الطبعة الأولى، دار المسيرة، عمان-الأردن.</p> <p>٢. ملحم، سامي، ( ٢٠٠١ )، سيكولوجية التعلم والتعليم الأسس والنظرية والتطبيقية ، الطبعة الأولى، دار المسيرة، عمان - الأردن.</p> <p>الأمانة، أسعد شريف، ( ٢٠١٤ )، سيكولوجية الفروق الفردية علم النفس الفارقي ، الطبعة الأولى ، دار صفاء، عمان - الأردن.</p>	
ھەفتە	بابەتەکان
ھەفتەى ١	<p>- بەرچاوخستنیکی گشتی برپگە و بابەتەکانی ئەم وانەییە.</p> <p>- تیشک خستنەسەر ھۆکار و گرنگی خویندنی ئەم بابەتە.</p> <p>- ئامازەکردن بەچۆنیەتی خویندنی بابەتەکە.</p> <p>- نمایشکردنی سەرچاوە پشت پى بەستراوەکان لەخویندنی برپگەکانی ئەم بابەتە.</p>
ھەفتەى ٢	<p>- چەمکی جیاوازی تاکەکەسى / پيشەکیەك لەسەری</p> <p>- سەرنجیکی میژووویی لەسەر جیاوازی تاکایەتی</p> <p>- لای زانایانی رۆژئاوا</p> <p>- لای زانایانی موسوڵمان</p> <p>- راستیەکان لە بارەى جیاوازی تاکایەتی</p> <p>- گرنگی دۆزینەوہی جیاوازییەکان</p>
ھەفتەى ٣	<p>- ئەو ھۆکارانەى کەوا کاریگەریان ھەيە لەسەر جیاوازی تاکەکەسى / فاكتەرەکانی جیاوازی تاکایەتی</p> <p>- جوۆرەکانی جیاوازی تاکایەتی</p>

دياريدە گشتيەكانى جياوازى تاكايەتى	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- گرنگى جياوازى تاكايەتى لەپەرودەردە و فيرکردن</li> <li>- ئەو ھەنگاوانەى يارمەتى مامۇستا دەدات لەجىبەجىکردنى جياوازى تاكايەتى لەناوپۇلدا</li> <li>- جياوازى تاكايەتى لەتوانا ئەقلىيەكان</li> </ul>	ھەفتەى ٤
<ul style="list-style-type: none"> <li>- زيرەكى و تواناكان و ئامادەباشى</li> <li>- جۆرەكانى توانا ئەقلىيەكان</li> <li>- گرنگى توانا ئەقلىيەكان</li> </ul>	ھەفتەى ٥
<ul style="list-style-type: none"> <li>- دەسكەوتى خویندن</li> <li>- فاكتەرى روودانى جياوازى تاكايەتى لەدەسكەوتى خویندندا</li> <li>- جياوازى تاكەكەسى لەشپۆ و پىكھاتەى كەسايەتى</li> </ul>	ھەفتەى ٦
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ھەستەوئەرەكان</li> <li>- مزاج و شپۆەكانى</li> </ul>	ھەفتەى ٧
<ul style="list-style-type: none"> <li>- كاريگەرى بۆماو و ژينگە لەجياوازى تاكەكەسى ميزاجدا</li> <li>- سۆز و ھەلچوونەكان</li> </ul>	ھەفتەى ٨
<ul style="list-style-type: none"> <li>- مەيل و ئاراستەكان</li> <li>- بەھا و بيروبوەر</li> </ul>	ھەفتەى ٩
<ul style="list-style-type: none"> <li>- دەروونزانى ئەزموونى ( علم النفس التجريبي )</li> <li>- تافىکردنەوەكان</li> </ul>	ھەفتەى ١٠
<ul style="list-style-type: none"> <li>- پيوانى ئەقلى لەجياوازى تاكەكەسى</li> <li>- پيوانى دەروونى لەجياوازى تاكەكەسى</li> </ul>	ھەفتەى ١١
<ul style="list-style-type: none"> <li>- پيوانە و ھەئسەنگاندىن لەبوارەكانى پەرودەردە</li> <li>- رينمايى دەروونى و پەرودەردەيى و جياوازى تاكەكەسى</li> </ul>	ھەفتەى ١٢
<ul style="list-style-type: none"> <li>- كاريگەرى پشتگوڤيخستنى جياوازى تاكەكەسى</li> <li>- كارامەيى مامەئەكردن لەگەل چەند چينيكي جياوازى قوتابى</li> </ul>	ھەفتەى ١٣
<ul style="list-style-type: none"> <li>- لايەنە ديارەكانى جياوازى تاكايەتى</li> <li>- ئەو رپگا وانەووتنەوانەى كەوا گرنگى بە جياوازى تاكايەتى دەدات</li> <li>- راپھينانە پەرودەردەيەكان بۆ جياوازى تاكى</li> <li>- ناسينى سەرگەوتنى ژيرى</li> <li>- ناسينى دواكەوتنى ژيرى</li> </ul>	ھەفتەى ١٤

١٩. بابەتی پراکتیک (نییه)

٢٠. تیبینی تر

. قوتابیان دەتوانن لە چوارچۆدی ئەم سەرچاوانەى گەئاماژەم پیکردووە دەریچن و ئەوانیش زانیاری بە دەست بهێنن لەرێگەى سەرچاوەى تری جیا لەم سەرچاوە.

٢١. پرسیار

١. دارشتن: جۆرهکانى مزاج چين؟ باسیان بکە بەنمونهوه

٢. راست و چهوت: نیشانهى راست بهرامبەر دهستهواژهى راست و نیشانهى چهوت بهرامبەر دهستهواژه هه‌له‌گان دانئ:

- زیرهكى شوینی بهیه‌كێك له‌جۆره‌كانى زیره‌كى داده‌نریت. ( )

٢٢. پێداچوونه‌وه‌ى هاوه‌ل

پ. ی. د. سلوی احمد امین ئیمزا.....